

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-4-308
Karar Sayısı : 12-13/387-116
Karar Tarihi : 21.03.2012

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖR : Kerem TOMUR

C. BAŞVURUDA BULUNAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

20 **YAPILAN** : Adıyaman GÜLARAS Tur-Turizm ve Ticaret A.Ş.
Atatürk Bulvarı Belediye Otogarı No:5 Merkez/Adıyaman
ÜNAL Turizm Uluslararası Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti.
Küçüklanga Caddesi No: 37/1 Aksaray Fatih/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Adıyaman-Diyarbakır hattında faaliyet gösteren Adıyaman Gülaras Tur-Turizm ve Ticaret A.Ş ile Ünal Turizm Uluslararası Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti.'nin fiyat birlikteliğine giderek 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Adıyaman-Diyarbakır hattında faaliyet gösteren ÜNAL Turizm Uluslararası Taşımacılık ve Tic. Ltd. Şti. (ÜNAL) ve Adıyaman GÜLARAS Tur-Turizm ve Ticaret A.Ş. (GÜLARAS) firmalarının aralarında anlaşma yapmak suretiyle bilet ücretlerini arttırdıkları iddia edilmektedir.

30 **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 23.09.2011 tarih ve 6681 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 24.10.2011 tarih ve 2011-4-308/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulu'nun 17.11.2011 tarihli toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 08.03.2012 tarih ve 2011-4-308/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, önaraştırma konusu dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

40 Başvuru konusu şikayet Adıyaman-Diyarbakır hattında faaliyet gösteren ÜNAL ve GÜLARAS taşımacılık firmalarının fiyat birlikteliğine gitmek suretiyle bilet ücretlerini yükselttiklerine ilişkindir. Bu çerçevede önaraştırma sürecinde edinilen bilgi ve belgeler 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin; "Belirli bir mal veya hizmet piyasasından doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır" şeklindeki birinci fıkrası ve özellikle de anılan maddenin "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut

satım şartlarının tespit edilmesi” şeklindeki (a) bendinde yer alan düzenlemeler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

50 Bilet fiyatlarının 10 TL’den 25 TL’ye çıkarıldığına ilişkin iddia üzerine, 2011 Temmuz-2012 Şubat dönemine ilişkin “bilet ve yolcu listeleri” elde edilerek incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, söz konusu dönemde, Adıyaman-Diyarbakır hattı için kişi başı 10 TL olan bilet ücretinin aslında her iki teşebbüsçe de uygulanmadığı anlaşılmıştır. Kaldı ki 10 TL’lik bilet ücretinin 2011 Temmuz öncesi dönemlerde uygulanmış olması durumunda 59 No’lu Karayolu İle Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Alanında Uygulanacak Taban Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğ çerçevesinde regüle edilen alt tabanın (ilgili mevzuatta Adıyaman-Diyarbakır güzergahı dahil 201-250 km arası hatlar için asgari 15,5 TL olarak düzenlenmiştir) aşagısında olacağı da dikkate alınmıştır.

60 ÜNAL ve GÜLARAS firmalarının Adıyaman-Diyarbakır hattı için geçerli olan bilet ücretlerinin aylara göre karşılaştırılmasıyla 2011 Aralık ayından itibaren ÜNAL firmasının bilet ücretlerini 20 ve 24 TL’ye 2012 Ocak ayından itibaren ise 20 TL’ye (tüm yolcular için) indirdiği anlaşılmıştır. GÜLARAS firması ise aynı dönemde bilet ücretlerini çoğunlukla 25 TL’de tutmuş, 20 ve 22,5 TL gibi indirimli biletler de kesmiştir. Bu çerçevede her iki teşebbüse ait bilet ücretlerinin karşılaştırılmasından 2011 Aralık- 2012 Şubat döneminde ortak fiyat uygulanmadığı açıkça görülmüştür.

70 2011 Temmuz-2011 Kasım periyoduna ilişkin verilerin incelenmesinden söz konusu hat için ÜNAL ve GÜLARAS firmalarının bu dönemde daha ziyade 25 TL’lik bilet ücreti uyguladıkları, istisna olarak indirim yaptıkları görülmüştür. Bu zaman aralığı yaz sonbahar periyoduna denk gelmekte olup, karayolu ile yolcu taşımacılığı sektöründe talebin görece yüksek olduğu dönemdir. Bu sebeple her iki teşebbüsün de ulaştırma bölge müdürlüklerine onaylattıkları tarifelerinde ilan ettiklerine yakın ve görece yüksek bilet ücretleri uygulamaları rasyonel kabul edilebilir. Bu aşamada incelenmesi gereken bir diğer husus da, her iki teşebbüsün ilgili ulaştırma bölge müdürlüklerine onaylattıkları tarifelerinde Adıyaman-Diyarbakır güzergahı için belirledikleri bilet ücretleri olmuştur.. ÜNAL firması bu hatta azami 35 TL, GÜLARAS ise azami 25 TL’lik bilet ücret tarifesine¹ sahiptir. Buna göre ÜNAL ve GÜLARAS’ın bilet tarifelerini belirleyip onaylatma aşamalarında da ortak hareket etmedikleri anlaşılmıştır.

80 Karayolu ile yolcu taşımacılığı sektörünün yapısal özellikleri önaraştırma konusu olayda da geçerlidir. Rekabet Kurulu’nun 4.11.2010 tarih, 10-69/1466-564 sayılı kararındaki aşagıda yer verilen ifadelerin dikkate alınması gerektiği değerlendirilmiştir:

“... Esasen, ilgili pazarda verilen hizmet homojendir. Diğer bir ifadeyle otobüs firmalarının benzer araçlarla, benzer ikramlarla aynı hareket noktasından kalkarak aynı varış noktasına ulaştıkları görülmektedir. Bu durumda yolcuların tercihlerini belirleyen temel unsur bilet bedelleri olmaktadır. Teorik olarak kapasite kısıtı bulunmayan firmanın düşük fiyat vermesi durumunda yolcuların tamamına hizmet vereceği söylenebilir. Bu durumda mevcut diğer firma veya firmalar, aynı fiyat seviyesine inmek veya piyasadan çıkmak arasında seçim yapmak zorunda kalmaktadırlar. Diğer bir ifadeyle, piyasanın oligopolistik yapısı nedeniyle ilgili pazarda çok farklı fiyat seviyelerinin uygulanması mümkün değildir.

90 *Özetle, tek fiyat uygulamasına ilişkin şikâyetler karayolu ile yolcu taşıma sektörünün genelinde görülmekte olup, hizmet farklılaşmadığı sürece bu tür uygulamalara rastlanabileceği neticesine varılmıştır.”*

Yukarıda atıf yapılan Kurul kararında tespit edildiği üzere, karayolu ile yolcu taşımacılığı sektöründe aynı güzergahta faaliyet gösteren teşebbüslerin uyguladıkları bilet ücretlerini uzun dönemlerde birbirlerinden anlamlı ölçüde farklılaştırabilmeleri verilen hizmetin ve talebin nitelikleri sebebiyle güç görünmektedir. İnceleme konusu olay özelinde ise aynı

¹ Mevzuat gereği bu rakamların % 30’u oranında indirim yapılabilir.

12-13/387-116

mekanda, birbirlerini sürekli takip eden biçimde faaliyet gösteren iki teşebbüsün aynı standart taşıma hizmetinde farklı bedellere ulaşmaları ve bu durumu uzun dönemde sürdürürebilmelerinin güç olduğu açıktır.

100 ÜNAL ve GÜLARAS firmalarının aralarındaki fiyat rekabetini ortadan kaldırır mahiyette bir anlaşma veya uyumlu eylem içerisinde olduklarına dair yeterli bilgi ve belge bulunmadığı gibi, adı geçen teşebbüslerin son üç aylık dönemde farklı ücretler uyguladıkları bilet örneklerinden anlaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.